

รายงานการจัดการความรู้
เรื่อง แนวทางการเขียน มคอ. 3 และ มคอ. 4

จัดทำโดย
คณะกรรมการการจัดการความรู้

คณะพยาบาลศาสตร์ บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ประจำปีการศึกษา 2561

สรุปผลการจัดการความรู้ เรื่อง แนวทางการเขียน มคอ.3 และ มคอ.4

วันศุกร์ที่ 31 พฤษภาคม 2562

เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 2

สรุปองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง แนวทางการเขียน มคอ.3 และ มคอ.4

ตามที่คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ได้ดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต จากความเสียงที่พบว่าคณะมีอาจารย์ใหม่ที่ขาดประสบการณ์ การสอนจำนวนมาก และคณาจารย์ในคณะยังขาดความเข้าใจในส่วนของการประเมินผลตามกรอบมาตรฐาน TQF โดยการจัดโครงการเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น บุรีรัมย์ จัดขึ้นในวันที่ 27-29 พฤษภาคม 2562” โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก คือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และกำหนดแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ.4

เป้าหมายของการจัดการความรู้ ได้แก่ คณาจารย์ทุกท่านในคณะพยาบาลศาสตร์ บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น โดยคณะกรรมการจัดการความรู้จึงได้จัดกิจกรรมสรุปองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง แนวทางการเขียน มคอ. 3 และ มคอ. 4 ปีการศึกษา 2561 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียน มคอ. 3 และ มคอ. 4 ให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน TQF

สรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. ภารกิจหลักของอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือผู้สอน คือ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้นแต่ละรายวิชาต้องจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ให้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบของรายวิชาที่กำหนดไว้ใน Curriculum Mapping ของ มคอ. 2 ของหลักสูตร ผู้รับผิดชอบรายวิชาจะต้องเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตร ในส่วนของ มคอ. 2 ได้แก่ วัตถุประสงค์ จุดเด่น รวมทั้งเอกลักษณ์ของหลักสูตร และลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่หลักสูตรต้องการผลิต เพื่อใช้ในการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ.4 การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา โดยแบ่งเป็น ● ความรับผิดชอบหลัก และ ○ ความรับผิดชอบรอง

2. การจัดทำ มคอ.3 และ มคอ. 4 ของรายวิชา อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาจะเขียนการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตได้นั้น จำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ให้ในแผนการสอนและการประเมินผลทุกบทให้เสร็จก่อน

3. ขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้การจัดทำ มคอ.3 และมคอ.4 ได้สอดคล้องกับ Curriculum mapping ของรายวิชา คือ

3.1 การถ่ายทอดความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้สู่รายวิชาโดยกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา โดยแบ่งเป็น ● ความรับผิดชอบหลัก และ ○ ความรับผิดชอบรอง ไปสู่แต่ละบทหรือแต่ละหัวข้อเนื้อหา (มคอ.3) หรือกิจกรรมที่ต้องฝึกปฏิบัติ (มคอ.4) อย่างเหมาะสม

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของรายวิชาให้สอดคล้องกับลักษณะสำคัญของรายวิชาครอบคลุมครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน แล้วกระจายไปสู่แต่ละบทหรือแต่ละหัวข้อเนื้อหา (มคอ.3) หรือกิจกรรมที่ต้องฝึกปฏิบัติ (มคอ.4) อย่างเหมาะสม

3.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วเลือกรูปแบบการเรียนรู้และขั้นตอนของกิจกรรมของรูปแบบการเรียนรู้ที่กำหนด โดยเน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.4 เมื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลภาพรวมเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนจะเห็นได้ว่ามาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน แต่ละด้านใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามกิจกรรมที่เลือก ให้ผู้สอนสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัด ทั้งการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติงาน (Learning process) และคุณภาพของผลงาน (Learning product) ใช้การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric scoring) เป็นแนวทางการสร้าง

3.5 นำวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมรายบทที่วัดด้วยข้อสอบนำมาสร้างข้อสอบที่เหมาะสม

4. ผู้รับผิดชอบรายวิชาต้องทำตามแบบฟอร์มที่คณะกำหนด ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

5. การจัดทำ มคอ.3 และ มคอ. 4 ของรายวิชา ผู้ร่วมสอนทุกคนต้องระดมสมองช่วยกัน

6. การจัดทำ มคอ.3 และ มคอ. 4 ของรายวิชา ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคการศึกษา อย่างน้อย 30 วัน

7. ฝ่ายธุรการของคณะจะเป็นผู้รวบรวม มคอ.3 และ มคอ. 4 ทุกรายวิชา ไว้ที่คณะ

8. อาจารย์ใหม่ ให้หัวหน้าของแต่ละกลุ่มรายวิชาจัดอาจารย์พี่เลี้ยงดูแลในส่วนของการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ. 4

หลักการและเทคนิคการเขียน มคอ.3 โดยแยกตามหมวด

หลักการเขียน มคอ. 3

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียด ของหลักสูตร ซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นิสิตจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียน การสอน การวัด

และประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสือหรือสื่อทางวิชาการอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกำหนด ยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง

ส่วนประกอบของ มคอ. 3

ประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
- หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ
- หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล
- หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน
- หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

เทคนิคการเขียน มคอ.3 โดยแยกตามหมวด

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	
1. รหัสรายวิชาและชื่อรายวิชา	- รหัสรายวิชา ถูกต้องตรงตามหลักสูตร - ชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ถูกต้องตรงตามหลักสูตร
2. จำนวนหน่วยกิต	- มีการระบุจำนวนหน่วยกิตตรงตามหลักสูตร ใน มคอ. 2
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	- มีการระบุว่าเป็นรายวิชาบังคับ/เลือก ในหมวดวิชา และกลุ่มวิชาตรงตามหลักสูตร
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	- มีการระบุชื่อ-นามสกุล ของอาจารย์ผู้ร่วมสอนทุกคน ใส่คุณวุฒิการศึกษา (สาขาวิชา) ถูกต้อง ครบถ้วนตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน	- มีการระบุภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน ตามแผนการศึกษาในหลักสูตร ครบถ้วนตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่ชัดเจน	- มีการระบุ รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่ไว้ชัดเจนและเป็นรายวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน - หากไม่มี: มีการระบุ “ไม่มี”
7. สถานที่เรียน	- มีการระบุสถานที่เรียนชัดเจน ทุกแห่งทั้งในและนอกที่ตั้งหลักของมหาวิทยาลัยให้ครบถ้วน

8. วันที่จัดทำหรือปรับปรุง รายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	- มีการระบุงการปรับปรุงครั้งล่าสุดก่อนจัดการเรียนการสอน												
หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์													
1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา	- มีการระบุจุดมุ่งหมายของรายวิชา โดยกำหนดสมรรถนะ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ นิสิตเมื่อเรียนรายวิชานี้แล้ว โดยมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ที่กำหนดในมคอ.2												
2. วัตถุประสงค์รายวิชา	- กำหนดวัตถุประสงค์รายวิชาเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavior objectives) ตรงตามผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ที่กำหนดในมคอ.2												
3. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ ปรับปรุงรายวิชา	- ให้นำรายละเอียดของ มคอ.5 ของปีการศึกษาที่ผ่านมามาใช้ - หากกรณีเป็นรายวิชาใหม่ ยังไม่มี มคอ.5 ให้ระบุ “ไม่มี”												
หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ													
1. คำอธิบายรายวิชา	คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยและ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง ตรงตามที่กำหนด ในมคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร												
2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อ ภาคการศึกษา	- มีการระบุจำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษาครบถ้วน เช่น 2(1-3-3) จำนวน 2 หน่วยกิต บรรยาย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทดลองปฏิบัติ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดย												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>บรรยาย</th> <th>ทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน</th> <th>สอนเสริม</th> <th>ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>15 ชั่วโมง</td> <td>45 ชั่วโมง</td> <td>ตามความต้องการ ของนิสิต</td> <td>60 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td>1 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์</td> <td>3 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์</td> <td></td> <td>3 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์</td> </tr> </tbody> </table>	บรรยาย	ทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน	สอนเสริม	ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง	15 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	ตามความต้องการ ของนิสิต	60 ชั่วโมง	1 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์	3 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์		3 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์
บรรยาย	ทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน	สอนเสริม	ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง										
15 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	ตามความต้องการ ของนิสิต	60 ชั่วโมง										
1 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์	3 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์		3 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์										
3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำ ทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล	- มีการระบุจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิต นิตนอกชั้นเรียน ระบุสถานที่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล รวมถึงวิธีการสื่อสารให้นิสิต ได้ทราบ และกำหนดเวลาล่วงหน้าครบถ้วน ชัดเจน												
หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต													
1. มาตรฐานการเรียนรู้และเนื้อหา หรือทักษะรายวิชา วิธีการสอน วิธีการวัดและประเมินผล	- มีการระบุอธิบายผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ถูกต้องและตรงกับมาตรฐานผลการ เรียนรู้ที่ระบุใน มคอ.2 - วางแผนวิธีการสอนและวิธีการประเมินผลให้เป็นรูปธรรม												

<p>2. แผนที่แสดงการกระจายความ รับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Curriculum Mapping)</p>	<p>- มีการระบุมาตรฐานผลการเรียนรู้ครบทั้ง 5 ด้าน และระบุ ● ความรับผิดชอบ หลัก และ ○ ความรับผิดชอบรอง กระจายสู่รายบทหรือหัวข้อเนื้อหา ครบถ้วน ถูกต้องตรงกับ มคอ.2 ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ด้านคุณธรรมจริยธรรม ● ด้านความรู้ ● ด้านทักษะทางปัญญา ● ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ● ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยี
--	--

<p>หมวดที่ 5 แผนการศึกษาและการประเมินผล</p>	
<p>1. แผนการศึกษา</p>	<p>- มีการระบุหัวข้อเนื้อหา/รายละเอียดการสอน 15 สัปดาห์ และสอดคล้องตรงกับ คำอธิบายรายวิชา ในหมวดที่ 3 ข้อ 1</p>
<p>2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้</p>	<p>- ระบุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavior objectives) ของแต่ละหัวข้อ เนื้อหา ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ (Learning outcome) และเมื่อพิจารณา ภาพรวมแล้วครอบคลุม LO ตามที่ระบุใน Curriculum mapping ของรายวิชา</p>
<p>3. กิจกรรมการเรียนรู้</p>	<p>- มีการระบุกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละหัวข้อเนื้อหา</p>
<p>4. สื่อการเรียนรู้</p>	<p>- มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละหัวข้อ เนื้อหา</p>
<p>5. จำนวนชั่วโมงเรียน</p>	<p>- มีการระบุจำนวนชั่วโมงเรียนถูกต้อง ตรงกับจำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมง ในหมวดที่ 1 ข้อ 2 ปรับเปลี่ยนตามกำหนดการของคณะ</p>
<p>6. วิธีวัดและประเมินผล</p>	<p>- มีการระบุวิธีวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลในภาพรวมของมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละ ด้าน</p>
<p>7. ชื่อผู้สอน</p>	<p>- มีการระบุชื่อ-นามสกุลผู้สอนถูกต้อง ครบถ้วน ตามที่ระบุในหมวดที่ 1 ข้อ 4</p>

<p>หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน</p>	
<p>1. ตำราและเอกสารหลักที่ใช้ในการ เรียนการสอน</p>	<p>- มีการระบุตำราและเอกสาร เอกสารและตำราหลัก คือ หนังสือหรือเอกสาร ประกอบการเรียนที่ใช้เป็นประจำที่ใช้ในการเรียนการสอน</p> <p>- เขียนเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม ตามหลักเกณฑ์การเขียนตามประเภท เอกสาร และเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งเอกสาร (ใช้ระบบ APA ในการเขียนอ้างอิง) ตามกำหนดของคณะ</p>

<p>2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ ข้อมูล แนะนำ ที่นิสิตจำเป็นต้องศึกษา เพิ่มเติม</p>	<p>- มีการระบุตำราและเอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เอกสารและข้อมูลสำคัญ คือ หนังสืออื่นที่ใช้ประกอบ ● เอกสารและข้อมูลแนะนำ คือ เอกสารหรือเว็บไซต์ที่แนะนำให้นิสิต ค้นหาหรือเรียนรู้เพิ่มเติม
<p>หมวดที่ 7 การประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา</p>	
<p>1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผล ของรายวิชาโดยนิสิต</p>	<p>- มีการระบุวิธีการประเมินผลรายวิชาโดยนิสิต ครอบคลุมทุกด้าน เช่น วิธีการจัด เรียนรู้ การจัดกิจกรรมในและนอกห้องเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ผลการ เรียนรู้ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายวิชา ในรูปแบบ Online เพื่อ เก็บเป็นหลักฐาน</p>
<p>2. กลยุทธ์การประเมินการจัดการ เรียนรู้</p>	<p>- มีการระบุวิธีการประเมินที่จะได้ข้อมูลจากการจัดการเรียนรู้ กำหนดให้มีการ ประเมินการจัดการเรียนรู้โดยคณะกรรมการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่แต่งตั้ง โดยคณะ/มหาวิทยาลัย จากผู้สังเกตการจัดการเรียนรู้หรือทีมผู้สอนหรือผลการ เรียนรู้ของนิสิต ฯลฯ</p>
<p>3. การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้</p>	<p>- มีการกำหนดกลไกและวิธีการประเมินเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และ แสดงให้เห็นว่านำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงอย่างไร</p>
<p>4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ ของนิสิตในรายวิชา</p>	<p>- มีการระบุกระบวนการที่ใช้ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ของรายวิชาที่เป็นไปตามที่กำหนดใน ข้อ 10 ของเอกสาร แนบท้ายประกาศ มคอ.1 ของสาขาวิชา</p>
<p>5. การดำเนินการทบทวนและการ วางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของ รายวิชา</p>	<p>- มีการระบุกระบวนการในการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินรายวิชาโดยนิสิต และการประเมินการสอนโดยคณะกรรมการประเมินการสอนที่แต่งตั้งโดยคณะ/ มหาวิทยาลัย จากผู้สังเกตการณ์สอนหรือทีมผู้สอนหรือผลการเรียนของนิสิต และจากรายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (มคอ.5) ของภาคเรียนก่อนมา วางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพของรายวิชาชัดเจน</p>
<p>การรับรองความถูกต้องของรายวิชา</p>	
<p>1. รับรองความถูกต้องรายวิชา</p>	<p>- มีการลงนามของอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา - มีการลงนามของรองคณบดี - มีการลงนามของคณบดี</p>

หลักการและเทคนิคการเขียน มคอ.4 โดยแยกตามหมวด

หลักการการเขียน มคอ.4

มคอ.4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Specification) หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการในรายวิชาหรือกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องวางแผนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการดำเนินการของกิจกรรมนั้น ๆ ตลอดจนความรู้ ความเข้าใจที่นักศึกษาจะได้รับจากการออกฝึก มีการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการในการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายรวมทั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลนักศึกษา และการประเมินการดำเนินการตามรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

ประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
- หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้
- หมวดที่ 4 ลักษณะและการดำเนินการ
- หมวดที่ 5 การวางแผนและการเตรียมการ
- หมวดที่ 6 การประเมินนักศึกษา
- หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

เทคนิคการเขียน มคอ.4 โดยแยกตามหมวด

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	
1. รหัสรายวิชาและชื่อรายวิชา	- รหัสรายวิชา ถูกต้องตรงตามหลักสูตร - ชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ถูกต้องตรงตามหลักสูตรในมคอ.2
2. จำนวนหน่วยกิต	- มีการระบุจำนวนหน่วยกิตตรงตามหลักสูตร ใน มคอ. 2
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	- มีการระบุว่าเป็นรายวิชาบังคับ/เลือก ในหมวดวิชา และกลุ่มวิชาตรงตามหลักสูตร
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	- มีการระบุชื่อ-นามสกุล ของอาจารย์ผู้ร่วมสอนทุกคน ใส่คุณวุฒิการศึกษา (สาขาวิชา) ถูกต้อง ครบถ้วนตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน	- มีการระบุภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน ตามแผนการศึกษาในหลักสูตรครบถ้วน ตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน ชัดเจน	- มีการระบุ รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่ไว้ชัดเจนและเป็นรายวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน - หากไม่มี: มีการระบุ “ไม่มี”
7. รายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่ชัดเจน	- มีการระบุสถานที่เรียนชัดเจน ทุกแห่งทั้งในและนอกที่ตั้งหลักของมหาวิทยาลัยให้ครบถ้วน
8. วันที่จัดทำหรือปรับปรุง รายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	- มีการระบุการปรับปรุงครั้งล่าสุดก่อนจัดการเรียนการสอน
หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	
1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา	- มีการระบุจุดมุ่งหมายของรายวิชา โดยกำหนดสมรรถนะ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนิสิตเมื่อเรียนรายวิชานี้แล้ว โดยมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ที่กำหนดในมคอ.2
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้	- กำหนดวัตถุประสงค์รายวิชาเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavior objectives) ตรงตามผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ที่กำหนดในมคอ.2
3. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ ปรับปรุงรายวิชา	- ให้นำรายละเอียดของ มคอ.6 ของปีการศึกษาที่ผ่านมามาใช้ - หากกรณีเป็นรายวิชาใหม่ ยังไม่มี มคอ.6 ให้ระบุ “ไม่มี”
หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้	
1. แผนการกระจายความ รับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)	- มีการระบุมาตรฐานผลการเรียนรู้ครบทั้ง 6 ด้าน และระบุ ● ความรับผิดชอบหลัก และ ○ ความรับผิดชอบรอง กระจายสู่งานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วน ถูกต้องตรงกับ มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน คือ <ul style="list-style-type: none"> ● ด้านคุณธรรมจริยธรรม ● ด้านความรู้ ● ด้านทักษะทางปัญญา ● ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ● ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยี ● ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

<p>2. ตารางกำหนดการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการระบุอธิบายวัตถุประสงค์การพัฒนาผลการเรียนรู้ ถูกต้องและตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้าน ที่ระบุใน มคอ.2 โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน แสดงข้อมูล โดย <ul style="list-style-type: none"> - สรุปเกี่ยวกับความรู้หรือทักษะที่ต้องการจะพัฒนาจากงานที่ได้รับมอบหมายหรือประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกภาคสนาม/ฝึกในสถานประกอบการ - กระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะพัฒนาความรู้หรือทักษะตามวัตถุประสงค์รายวิชา - วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัด - เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ 												
<p>หมวดที่ 4 ลักษณะและการดำเนินการ</p>													
<p>1. คำอธิบายรายวิชา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยและเครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง และตรงตามที่กำหนดในมคอ. 2 รายละเอียดของหลักสูตร 												
<p>2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการระบุจำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษาครบถ้วน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน ต่อภาคการศึกษาชัดเจน จำนวนชั่วโมงการศึกษาด้วยตนเองต่อภาคการศึกษา และจำนวนชั่วโมงที่สอนเสริมในรายวิชา ถูกต้องและตรงตาม มคอ. 2 โดยแสดงข้อมูล ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติ วันที่ฝึกปฏิบัติ และสถานที่ฝึกปฏิบัติ ตรงตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ในแต่ละส่วนให้ชัดเจน เช่น 4(0-12-6) จำนวน 4 หน่วยกิต บรรยาย ไม่มี ทดลองปฏิบัติ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดย <table border="1" data-bbox="598 1377 1460 1601" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">บรรยาย</th> <th style="width: 25%;">ทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน</th> <th style="width: 25%;">สอนเสริม</th> <th style="width: 25%;">ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ไม่มี</td> <td>180 ชั่วโมง</td> <td>ตามความต้องการของนิสิต</td> <td>90 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td></td> <td>12 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์</td> <td></td> <td>6 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์</td> </tr> </tbody> </table>	บรรยาย	ทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน	สอนเสริม	ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง	ไม่มี	180 ชั่วโมง	ตามความต้องการของนิสิต	90 ชั่วโมง		12 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์		6 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์
บรรยาย	ทดลอง/ปฏิบัติ/ฝึกงาน	สอนเสริม	ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง										
ไม่มี	180 ชั่วโมง	ตามความต้องการของนิสิต	90 ชั่วโมง										
	12 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์		6 ชั่วโมง × 15 สัปดาห์										
<p>3. กิจกรรมของนิสิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ระบุกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระหว่างฝึกประสบการณ์ภาคสนาม 												
<p>4. งานที่นิสิตได้รับมอบหมาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ระบุกิจกรรมหรืองานที่นิสิตได้รับมอบหมาย โดยแสดงข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> - รายงานหรืองานที่มอบหมายให้นิสิตและระยะเวลาในการส่ง - ประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ต้องหรือควรได้รับที่ให้ผู้ปวย ระบุเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องได้รับ 												

5. การติดตามผลการเรียนรู้การฝึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติของนักศึกษา	- กิจกรรมที่ใช้ในการติดตามผลการเรียนรู้ทั้งระหว่างฝึก และเมื่อสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์
6. หน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานพี่เลี้ยงในสถานประกอบการที่ดูแลกิจกรรมในภาคปฏิบัติ	- การวางแผนกิจกรรมสำหรับการพัฒนาทักษะของนิสิต การให้คำแนะนำแก่นิสิต การประเมินผลการฝึกประสบการณ์
7. หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์นิเทศ	- การให้คำปรึกษา การประสานและร่วมงานแผนกับพนักงานพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ การประเมินผลนิสิต การวางแผนสำหรับการออกนิเทศนักศึกษา
8. การเตรียมการในการแนะนำและช่วยเหลือนิสิต	- ปฐมนิเทศ แนะนำและแจกคู่มือการฝึกประสบการณ์ - ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การขอความช่วยเหลือต่าง ๆ - อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง
9. สิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนที่ต้องการจากสถานที่จัดประสบการณ์ภาคปฏิบัติ	- ระบุที่พัก การเดินทาง ค่าตอบแทน วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนอื่น ๆ - ระบุ หนังสือ วารสารรายงาน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ กฎระเบียบต่าง ๆ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และแหล่งอ้างอิงที่สำคัญอื่น ๆ ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติม ตามแบบการเขียนบรรณานุกรมและเป็นระบบเดียวกันทั้งเอกสาร
หมวดที่ 5 การวางแผนและการเตรียมการ	
1. การกำหนดสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน	- อาจารย์ที่ปรึกษาคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความเหมาะสม มีมาตรฐาน เข้าใจและยินดีรับนักศึกษาฝึกงาน หรือนักศึกษาอาจหาสถานประกอบการได้ด้วยตนเองแต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. การเตรียมนักศึกษา	- ปฐมนิเทศนักศึกษา - แจกคู่มือการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม - อบรมเตรียมความพร้อมทักษะในการทำงาน - ประเมินความรู้ คัดเลือกนักศึกษา
3. การเตรียมอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์นิเทศ	- ประชุมชี้แจง อบรมอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์นิเทศให้เข้าใจจุดมุ่งหมาย กระบวนการฝึกประสบการณ์ - จัดหาอาจารย์พี่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษา - มีคู่มืออาจารย์

4. การเตรียมพนักงานที่เลี้ยงในแหล่งฝึกปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้างแหล่งฝึกปฏิบัติงานขอที่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือผู้มีความรู้ความชำนาญประสบการณ์ภาคสนาม - จัดทำคู่มือที่เลี้ยง - แจ้างกิจกรรมความคาดหวังให้ที่เลี้ยงทราบ
5. การจัดการความเสี่ยง	<ul style="list-style-type: none"> - ความเสี่ยงจากแหล่งฝึกปฏิบัติ ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม - ความเสี่ยงจากการทำงาน - ความเสี่ยงจากการเดินทาง และที่พัก - ความเสี่ยงจากเพื่อนร่วมงาน/ที่เลี้ยงเพศตรงข้าม
หมวดที่ 6 การประเมินนิสิต	
1. หลักเกณฑ์การประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม จากผลการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 6 ด้าน โดยผลการประเมินเฉลี่ยในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติ หรือได้ค่าคะแนนตามที่หลักสูตร/ข้อบังคับกำหนด
2. กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของนิสิต	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินจากที่เลี้ยง/สถานประกอบการ - ประเมินจากอาจารย์นิเทศ - ประเมินจากรายงานการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม
3. ความรับผิดชอบของพนักงานที่เลี้ยงต่อการประเมินนิสิต	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการฝึกประสบการณ์ตามแบบประเมินที่กำหนด - กรณีไม่มีพจนานุกรมที่เลี้ยงให้ระบุว่า “ไม่มี”
4. ความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบประสบการณ์ภาคสนามต่อการประเมินนิสิต	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการฝึกประสบการณ์ภาคสนามตามแบบประเมินที่กำหนด
5. การสรุปผลการประเมินที่แตกต่าง	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีผู้รับผิดชอบการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม กับสถานประกอบการ มีผลการประเมินที่แตกต่างกัน ให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาหาข้อสรุป
หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	
1. กระบวนการประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนามจากผู้เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านนิสิต <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองตามวัตถุประสงค์ในการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม - ประเมินอาจารย์นิเทศ - ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา

	<ul style="list-style-type: none"> - พนักงานที่เลี้ยงหรือแหล่งฝึก ให้บันทึกผลการฝึกประสบการณ์ สังเกตการณ์ ปฏิบัติงาน สอบถามตามแบบการประเมิน - ประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตตามวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ ภาคสนาม - ประเมินผลการจัดการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม - ประเมินเกณฑ์การประเมินผลแบบประเมินและวิธีการประเมิน - อาจารย์นิเทศ/อาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำปรึกษา ติดตามความก้าวหน้า และบันทึกผลตามเอกสารที่กำหนด - ประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตตามวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ ภาคสนาม - ประเมินผลการจัดการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม - ประเมินการจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติของตนเอง - ประเมินวิธีการจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติโดยอาจารย์ผู้สอน
2. กระบวนการทบทวนผลสัมฤทธิ์ของการฝึกปฏิบัติการพยาบาล/ภาคสนาม	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการทวนสอบ มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายกับการฝึกประสบการณ์ ผลการประเมิน ข้อเสนอแนะ ตามแบบฟอร์มที่มหาวิทยาลัยกำหนด
3. กระบวนการทบทวนผลการประเมินและการวางแผนปรับปรุง	<ul style="list-style-type: none"> - มีการระบุกระบวนการในการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินรายวิชาโดยนิสิต และจากผู้สังเกตการณ์สอนหรือทีมผู้สอนหรือผลการเรียนของนิสิต ของภาคเรียนก่อนมาวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพของรายวิชาชัดเจน
การรับรองความถูกต้องรายวิชา	
1. รับรองความถูกต้องรายวิชา	<ul style="list-style-type: none"> - มีการลงนามของอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา - มีการลงนามของรองคณบดี - มีการลงนามของคณบดี